

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách

Akreditovaný kurz dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

informace pro účastníky kurzu

Vzdělávací program „**Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách**“ je realizován organizací InBáze, z. s., ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy v rámci projektu „**Inkluze Interkulturně 2.**“ Kurz je akreditován Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy jako další vzdělávání pedagogických pracovníků s celkovým rozsahem 80 hodin, z nichž 50 hodin tvoří prezenční výuka a 30 hodin odborná praxe ve zvolené smluvní mateřské, základní či střední škole. Účast na kurzu je bezplatná.

Prezenční výuka proběhne od **22. 01.** do **14. 03. 2020**. Závěrečná zkouška se bude konat **24. 04. 2020** od 9.00 do 17.00 v prostorách komunitního centra InBáze, z. s. na adrese Legerova 357/50, P2.

Úvodní setkání s účastníky kurzu se koná **13. 01. 2020** ve Skautském institutu, Staroměstské náměstí 1/4, Praha 1 (Sál Minuta).

obsah kurzu

Modul 1. Interkulturní práce

Tematický blok 1: Migrace a integrace v ČR

V tomto úvodním bloku účastníci kurzu budou mít možnost reflektovat aktuální trendy v oblasti migrace a integrace v ČR (integrační opatření, koncepce integrace cizinců na území hl. m. Prahy). Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři, kteří v této oblasti v ČR působí (MVČR, SUZ, PČR, NNO).

Tematický blok 2: Interkulturní práce v ČR

Během tohoto bloku budou účastníci kurzu seznámeni s vývojem interkulturní práce v ČR. Účastníkům budou představeny kompetence interkulturních pracovníků formulované v Národní soustavě kvalifikací a aktuální situace na poli interkulturní práce, včetně výkonu interkulturní práce ve školských zařízeních. Účastníci kurzu budou seznámeni s různými formami interkulturní práce v neziskovém sektoru, ve veřejných institucích a na školách na základě konkrétních příkladů z praxe. Současně budou reflektována hlavní etická dilemata interkulturní práce. Výuka bude probíhat formou přednášek doplněných o skupinovou diskusi, práce s texty a interaktivní cvičení (práce s kazuistikami). Během skupinových diskusí budou nastíněné i limity, na něž interkulturní práce naráží (udržitelnost, nedostatek kvalifikovaných pracovníků, nedostatečné povědomí o profesi apod.).

Tematický blok 3: Základy poradenství a mediace

Účastníci kurzu budou seznámeni se základy poradenských dovedností, které jsou součástí práce interkulturního pracovníka. Během výuky bude představen proces poradenství, jeho fáze a dovednosti poradce (např. navázání kontaktu, vytvoření bezpečného prostředí, práce se zakázkou). Účastníkům budou představeny základní pojmy, cíl mediace, důvody volby mediace a oblasti, kde se nejvíce využívá (typy sporů), dále také principy, fáze mediace, role a zázemí mediátora. Účastníci si procvičí některé poradenské a mediační dovednosti, jako je např. aktivní naslouchání. Součástí tohoto bloku

také budou kazuistické semináře, během kterých se procvičí poradenská složka interkulturní práce s důrazem na témata z oblasti školství.

Tematický blok 4: Interkulturní komunikace

Vyjasnění očekávání účastníků - po představení obsahu bloku bude s účastníky vedena řízená diskuze metodou sociometrie. Diskuze bude zaměřená především na to, co si účastníci z výuky chtějí odnést, zda jsou orientováni spíše na kognitivní nebo dovednostní složku kurzu. Práce se sebou - práce s interkulturními tématy vyžaduje kromě znalostí a dovedností pedagogického charakteru i určitou míru interkulturní senzitivity a schopnost reflexe vlastní práce. Po úvodním tréninku interkulturní senzitivity se účastníci zaměří na to, jak pracovat s identitou a kulturními rozdíly. Účastníkům bude představen jeden z nástrojů zaměřený na reflexi vlastního prožívání - koncept strachů a potřeb (více viz Moree, D., Základy interkulturního soužití). Kulturní rozdíly - účastníci budou seznámeni s různými úrovněmi, na kterých se mohou setkat s kulturními rozdíly a budou reflektovat situace, ve kterých kulturní rozdíly hrají důležitou roli.

Tematický blok 5: Komunitní tlumočení

Během tohoto bloku bude účastníkům představen koncept komunitního tlumočení a jeho specifika především s ohledem na to, že se jedná o tlumočení nejen mezi různými jazyky, ale také mezi kulturami a různými sociálními kontexty, které je občas potřeba vysvětlovat komunikujícím stranám. Účastníci se seznámí s etickými zásadami, jimiž se komunitní tlumočnický řídí, a se základními technikami, které při tomto tlumočení využijí (konsekutivní tlumočení, šeptané simultánní tlumočení a tlumočení z listu). K osvojení tlumočnických technik přispěje praktický nácvik s využitím "role play" a simulace komunikačních situací. Dle profilu účastníků budou využity buď nácvikové techniky pouze v českém jazyce, nebo v kombinaci s cizím jazykem. Důraz bude kladen na tlumočení situací vyplývajících z potřeb každodenní komunikace mezi školou a rodinami žáků s odlišným mateřským jazykem.

Modul 2. Vzdělávání dětí a žáků s OMJ

Tematický blok 1: Legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání. Klíčoví aktéři ve výchovně – vzdělávacím procesu

Během tohoto bloku účastníci kurzu budou seznámeni s vybranou legislativou (z. č. 561/2004 Sb., z. č. 563/2004 Sb., vyhl. 27/2016 Sb.) a základními pojmy a opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání (opatření pro děti a žáky se SVP, tvorba IVP), s důrazem na opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Účastníci také získají přehled o systému speciálně-pedagogické podpory a podpory od státu v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři a jejich kompetence, zároveň také možnosti spolupráce s NNO v této oblasti.

Tematický blok 2: Proces začleňování dětí a žáků s OMJ v MŠ, ZŠ, SŠ

Účastníci kurzu spolu s lektory charakterizují základní principy začleňování dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem do MŠ, ZŠ, SŠ a porovnájí příklady dobré praxe. Během tohoto bloku budou reflektované role učitelů a interkulturních pracovníků ve vzdělávání dětí a žáků s OMJ, zároveň také komunikace s rodinou dítěte a žáka s OMJ.

a) Účastníci kurzu se seznámí např. s postupem při zápisu dítěte do mateřské školy, vstupem dítěte do mateřské školy, s problematikou adaptace dítěte s OMJ. b) Důraz se bude také kladen na praktické tipy, jak žákům s OMJ ulehčit vstup do ZŠ a podporovat je během prvních týdnů pobytu ve třídě a potom (např. příprava na příchod, poskytnutí patronů, tvorba komunikačních kartiček, slovníček, obrázkový režim dne, PLPP apod.) a jak se do tohoto procesu může zapojit interkulturní pracovník. c) Účastníci kurzu se seznámí s možnými formy podpory studentu na SŠ a jejich rodin ze strany interkulturního pracovníka (např. poradenská činnost ohledně přijímacího řízení, maturity, nostrifikaci apod., podpora během orientace ve škole, tlumočení rodičům).

Účastníci kurzu získají přehled o aktuální literatuře, metodách, pomůckách, kurzech, webových portálech, které jsou spojené s tématem.

Tematický blok 3: Psychologické aspekty migrace

Během tohoto bloku se účastníci seznámí s psychologickými aspekty migrace dětí a dospívajících a životem v několika kulturách. Účastníci se budou věnovat zejména vybraným psychologickým fenoménům, které souvisejí s adaptací na život ve dvou kulturách a projevují se často ve školním prostředí: fenomén vykořenění, fenomén tichého období, vývoj a hledání identity u dětí a dospívajících a další. Výuka bude probíhat formou přednášek doplněných o skupinovou diskusi a interaktivní cvičení, během kterých budou mít účastníci možnost reflektovat možný dopad psychologických aspektů migrace na proces vzdělávání.

Modul 3. Odborná praxe na vybrané MŠ, ZŠ, SŠ

Prezenční výuka bude doplněna odbornou praxí na vybraných MŠ, ZŠ, SŠ, v rámci, které účastníci kurzu budou mít možnost procvičit získané interkulturní dovednosti a prohloubit své znalosti v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Praxe bude zajištěna realizátorem kurzu, který bude mimo jiné poskytovat stážistům organizační a metodickou podporu. Na samotném pracovišti bude vždy praxe vedená mentorem odborné praxe – zástupcem hostitelské organizace. Během praxe se budou účastníci zapojovat do následujících činností (podle požadavků hostitelské organizace):

- *zprostředkování komunikace mezi dětmi a žáky s OMJ, jejich rodinou a personálem školy;*
- *zprostředkování praktických informací o každodenním chodu školy, školského zařízení dětem a žákům s OMJ a jejich rodině (např. Školní řád, pravidla pro omlouvání, režim dne v MŠ/ZŠ/SŠ, informace o stravování apod.);*
- *podpora dítěte/žáka s OMJ v adaptaci na školní prostředí;*
- *základní sociální poradenství pro rodiny dětí a žáků s OMJ/případně studenty SŠ;*
- *předcházení případným nedorozuměním a konfliktům, mediace, vysvětlování kulturních a sociálních kontextů;*
- *zprostředkování kontaktů rodinám dětí a žáků s OMJ na poradenská pracoviště, NNO (právní a sociální poradenství apod.);*
- *poradenství v oblasti začleňování dětí a žáků s OMJ do procesu vzdělávání (účast na přípravě přijetí dítěte/žáka/studenta s OMJ do MŠ/ZŠ/SŠ, podílení se na tvorbě PLPP, účast na přípravě pomůcek, sdílení dobré praxe, metodických materiálů, reflexe psychologických aspektů migrace a jejich dopadů na proces vzdělávání apod.);*
- *účast na/nebo iniciace volnočasových aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ;*
- *účast na/nebo iniciace komunitních a školních/mimoškolních aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ a jejich rodin a širší veřejnosti.*

kontakty

Mgr. Natalia Allen

Specialista vzdělávacího kurzu

E-mail: allen@inbaze.cz

GSM +420 733 785 680

Anna Darašenka

Specialista vzdělávacího kurzu

E-mail: darashenka@inbaze.cz

GSM +420 777 190 633

harmonogram kurzu

blok	den	datum	čas	předmět výuky	lektor	místo	adresa
0	pátek	13.01.2020	16:30 – 18:00	Úvodní setkání	Mgr. Natallia Allen, Anna Darašenka	InBáze, z.s.	Legerova 357/50, P2
1	středa	22.01.2020	14:00 – 17:15	Migrace a integrace Interkulturní práce v ČR	Mgr. Jan Matěj Bejček Mgr. Natallia Allen	Skautský institut	Staroměstské náměstí 4/1, P1
	pátek	24.01.2020	15:00 – 17:30	Legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání	Mgr. Klára Horáčková	Skautský institut	Staroměstské náměstí 4/1, P1
	sobota	25.01.2020	10:00 – 17:00	Proces začleňování dětí a žáků s OMJ v ZŠ Interkulturní práce v ČR	Ing. Anna Ignatěna Mgr. Natallia Allen, Anna Darašenka, Oksana Belkova	InBáze, z.s.	Legerova 357/50, P2
2	středa	05.02.2020	14.00 - 17.30	Základy poradenství	PhDr. Alice Müllerová, Anna Darašenka	Skautský institut	Staroměstské náměstí 4/1, P1
	pátek	07.02.2020	14:00 – 17:30	Tlumočení v interkulturní práci	Mgr. Jiřina Holcupová	Skautský institut	Staroměstské náměstí 4/1, P1
	sobota	08.02.2020	10:00 – 17:00	Legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání, klíčoví aktéři ve výchovně-vzdělávacím procesu Interkulturní práce v ČR, proces začleňování dětí a žáků s OMJ v MŠ	Mgr. Klára Horáčková Mgr. Natallia Allen Mgr. Pavla Benešová	InBáze, z.s.	Legerova 357/50, P2
3	sobota	07.03.2020	10:00 – 16:00	Interkulturní komunikace	Mgr. Dana Moree, Dr.	Skautský institut	Staroměstské náměstí 4/1, P1
4	středa	11.03.2020	14:00 – 17:30	Základy mediace	Mgr. Andrea Csirke	Skautský institut	Staroměstské náměstí 4/1, P1
	pátek	13.03.2020	09:00 – 15:00	Psychologické aspekty migrace	Mgr. Daria Duděnková Mgr. Natallia Allen	Skautský institut	Staroměstské náměstí 4/1, P1
	sobota	14.03.2020	10:00 – 16:00	Proces začleňování dětí a žáků s OMJ v SŠ Základy poradenství, ukončení kurzu	Mgr. Ganna Perederko Mgr. Natallia Allen, Anna Darašenka	InBáze, z.s.,	Legerova 357/50, P2